

O tom, co znamená, že nebe není prázdné

Text: Gn 28,10-22

J+S 20. 12. 2015

Čtení: Lk 15,3-7

Písně: 273 xxy 276 277 443

Úspěšný mladý muž – tak někdy lidi označují člověka, který o něco usiloval a také toho dosáhl. Tenhle mladý muž se jmenuje Jákob a usiloval o štafetu, která se předává z generace na generaci (říká se té štafetě požehnání, znamená Boží doprovod a ten, kdo tuhle štafetu dostane, se má starat, aby Božímu doprovodu člověk nekladl překážky).

Jákob požehnání dostal. Jenže znáte ten příběh, dosáhl ho podvodem. Slepý Izák, v domněnání, že mluví s jeho bratrem, mu svěřil do rukou odpovědnost za život a za bližní, odpovědnost za tradice, které nás nesou, odpovědnost za pochodeň víry, co nám všem má svítit na životní cestu, za smlouvu, kterou s námi uzavřel Hospodin, a přidal k tomu rodový majetek, aby bylo snazší všechny ty životní úkoly naplňovat.

Všechno to Jákob získal, ovšem lstí. Domoci se švindlem stanů nebo stád, to lidi dovedou, ale došvindlovat se k Božímu zaslíbení a obelstít Pána Boha, aby mi žehnal, to asi nepůjde. A tak se stalo, že Jákob od Izáka požehnání dostal, ale sám si tuhle tradici víry ještě předtím jaksi vytuneloval a teď se o ni neumí opřít.

Momentálně však musí vyřešit neodkladný problém. Zděděný majetek musí oželeť, protože bude taktičtější se tu nějaký čas vůbec neukazovat. A že by v čele rodu nesl pochodeň víry, zděděnou po dědečkovi Abrahamovi, to teď taky nepůjde, protože jeho ošízený bratr je lovec a docela obstojně střílí. Jákobovi nezbyvá, než odtud zmizet.

Není požehnání všechno, co se třpytí, zjistil. Stáda, stany, úroda, to všechno zůstane bráchovi, já mám jen to požehnání, ale k čemu mně vlastně bude?

Další dějství už se odehrává kdesi v poušti. Jákob je na útěku a dle přání svého otce míří k příbuzným – tam, odkud pochází jeho máma a kdysi odtamtud vyrazil dědeček Abraham do země zaslíbené. Jákob si tu Abrahamovu cestu projde také, ale v protisměru.

Čeká ho málem tisíc kilometrů a už je večer, uložil se tedy ke spánku. Pod hlavou kámen a v hlavě spousta otazníků. Týkají se víry a velikého světa pod nebem, tak jak to všechno stvořil Bůh; ten Bůh, co potom oslovil dědečka Abrahama a přiměl ho, aby opustil, co má, a vydal se cestou necestou – a že se požehnání před ním bude odvíjet jako nit, jejíhož konce Abraham v tu chvíli nedohlédne.

Abraham skutečně šel a brzy poznal, že jeho budoucnost nezáleží na něm – jeho budoucnost je v Božích rukou (což vůbec není špatně). Po dědečkovi Abrahamovi přišel na řadu Izák. Víme o něm málo, skoro nic. Jen to, že kopal studny a začínat s tím musel pořád znovu (kvůli lidem, kteří se s ním o ty studny pořád chtěli přít). A když měl předat pochodeň víry dál, když měl předat požehnání, moc se mu to nevyvedlo.

A jsme zase zpátky u Jákoba. Pochodeň víry (požehnání) převzal – ale co si s ní počne? Funguje vůbec? Jákob je teď zrovna na cestě, kterou jeho předkové znají, ale nevede ho po ní ani Abrahamova odvaha ani Izákova vytrvalost. Tentokrát je to docela obyčejný útěk. Splnil se mu veliký sen, a hned se rozplynul a on nesmí domů. A tak se tu povaluje, kámen pod hlavou, a ruce má prázdné. Co si asi tak má myslet o nebi, kterému je očividně úplně jedno, jak se tu zachází s požehnáním? Je nebe skutečně prázdné? Nebo je lhostejné k tomu, co se děje? Ať to Jákob vezme z které strany chce, pořád z toho čouhá beznaděj. Co si o tom má vlastně myslet? Není to nakonec tak, že celé to slavné požehnání byl podvod ještě dřív, než ho Jákob ukradl?

Samozřejmě, že si na tenhle problém zadělal sám: vytuneloval si víru a tradici, a když se o ně teď chce opřít, nezdají se mu dost pevné. Když se v nesnázích není o co opřít, dostaví se dost často strach. A jestli je nebe prázdné nebo si nás prostě nevšímá, co s námi bude?

Doposud jednal Jákob tak, jako by nebe prázdné bylo anebo jako by si nás prostě nevšímalo – a teď, v nesnázích, se toho sám lekl.

Usnul a zdál se mu sen. Z nebe visí jakýsi žebřík a po něm sestupují dolů Boží poslové, pak zase vystupují nahoru a tak pořád. Jak tak Jákob leží na zemi a vidí to zdola, připadá mu, že ty postavy pořád odcházejí a zase se vracejí.

Tak ono to nebe prázdné není? napadá Jákoba. Po pravdě řečeno, nikdo netvrdil, že je prázdné, to jen Jákob a ti druzí jednali, jako by prázdné bylo, a teď zjistil, že by to vůbec nebylo milé a ten sen mu vlastně dodává kuráž. A když ti poslové odcházejí a pak se zase vracejí, třeba se jednou budu moci vrátit i já...

Ovšem kromě naděje z toho šla na Jákoba i starost. Vždyť Boží vůli doma vůbec nepustili ke slovu, švindlovali si to, jak se dalo, a ouha, ono se to na mě ví.

Teprve teď, když si to všechno lidi dojednali po svém a s mizerným výsledkem, teprve teď se do příběhu zase vloží Bůh a poví něco k tomu spornému požehnání, o které tu celou dobu šlo. Připomene, co kdysi slíbil Abrahamovi – a co slíbil, platí pořád. Slova jsou to nádherná a velická, potíž je jen v tom, že teď zrovna je Jákob bez ničeho a má se vydat nejistým krokem na nejistou cestu (s krásným slíbeným cílem).

V tu chvíli sen končí. Byl to jen sen - ale biblický vypravěč chtěl, abychom ho četli zrovna v tomto momentu Jákobova příběhu. Přece jen se tím snem totiž cosi změnilo. Nezměnil se asi Jákob – pořád byl stejně úskočný a lstivý a pořád nebylo v jeho silách, aby napravil, co předtím zkazil. Ale když se probudí, mluví o Boží blízkosti, o které prve nevěděl. A poprvé tu čteme, že v něm něco (nebo někdo) probudí bázeň.

Položíme-li si obvyklou otázku, kde je v tom příběhu vlastně Bůh, zjistíme, že se tu v jeho jménu děly všelijaké podlosti – jak to lidi umějí s jeho jménem i bez něj (a když přitom ztroskotají, jsou hotovi to Bohu vyčítat). Bůh je nechal jednat a až pak k tomu něco řekl – ale ne aby trestal, ale aby je vedl k záchraně.

Jákob dalšího dne zase vyrazí (úplně jinam, než by chtěl, leč to se stává). Půjde zatím s prázdnýma rukama: protože Boží požehnání je cosi jako nit, jejíž konec před sebou zatím nedohlédnete...

Boží požehnání je velkolepý slib, který se den za dnem naplňuje. My mezitím míříme nejistým krokem po nejisté cestě, již říkáme život (někdy trochu jinudy, než bychom chtěli); ale patří k té cestě cíl, který nám slíbil sám Bůh.

Za ten cíl i za doprovod cestou, Bože, děkujeme, amen.